

Základná škola Pavla Horova Michalovce

ŠKOLSKÝ ROK: 2016/2017

3. ROČNÍK

Vlastiveda

Vypracovala: Mgr. V. Miková

Obsah

Charakteristika predmetu.....	2
Ciele učebného predmetu.....	2
Kľúčové kompetencie.....	3
Obsahový štandard.....	4
Výkonový štandard.....	5
Pedagogické stratégie.....	6
Učebné zdroje.....	6
Hodnotenie.....	7
Tematický plán.....	8

Učebné osnovy vypracované na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 1, schváleného 19.6.2008.

Charakteristika predmetu.

Vlastiveda je predmet, ktorý zahŕňa oblasť vzdelania venovanú poznávaniu svojej vlasti, svojho kraja, regiónu a samotnej obci.

Vlastivedou sa môžu žiaci naučiť všímať si svoje okolie, obdivovať kvety, stromy, parky, prírodné krásy, budovy, sochy, námestia, všímať si, čo je nové v obci, prípadne, čo sa stratilo alebo zmenilo a ako sa mení svet okolo nás.

Vlastiveda na 1.stupni ZŠ je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmov z rodnej krajiny (okolie školy a bydliska). S tým súvisí aj poznanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, či už školy alebo partie kamarátov. Poznanie svojej krajiny v časových premenách jednotlivých ročných období s dôrazom na starostlivosť o bezpečnosť a zdravie vytvára predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody. Človek aj príroda sa mení v čase a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu ale aj celej republiky musí byť spojené s poznaním histórie. Témami vlastivedy sa žiaci pripravujú aj na vyučovanie geografie, tak sa postupne oboznamujú s plánom, mapou. Vhodné je realizovať vychádzky s vlastivedným námetom, ktorá má motivačný charakter.

Ciele učebného predmetu.

Cieľom vyučovania vlastivedy v 3. ročníku je:

- všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny
- zvládnuť prácu s náčrtmi, plánmi, mapami (napr. triedy, školy, blízkeho okolia, ktoré vedú k zručnosti pracovať s plánom, mapou obce, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest)
- vnímať jedinečnosť prírodných výtvorov v okolí a rozvíjať záujem objavovať a vysvetľovať
- primerane veku odlíšiť vzťahy, väzby (prírodného a spoločenského rázu) v krajine svojho okolia, vo svojej obci, doma i v škole
- rozumieť znakom, ikonám
- vnímať krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa vážiť si ich a chrániť
- prostredníctvom príbehov, rozprávok, piesní, rozprávání, pozorování, skúmaní, utvárať u žiakov kladný vzťah k rodnému kraju – kraju, v ktorom žijú
- porozprávať o svojom rodnom kraji (krajine svojho okolia), pomenovať jeho jednotlivé prvky – časti
- využiť poznatky zo svojich pozorování a skúseností
- dokázať pomenovať a odlíšiť, čo vytvorila príroda a čo človek
- porozprávať o premenách prírody počas roka
- žiaci majú pomocou obrázkov opísať pojmy, krajinu, pamiatky
- dozvedieť sa pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska a porovnávať jednotlivé oblasti s rodným krajom

Kľúčové kompetencie

Komunikačné kompetencie:

- učiteľ vedie žiakov k používaniu správnej terminológie a symboliky
- učiteľ vedie žiakov k výstižnému ústnemu a písomnému prejavu
- učiteľ umožňuje každému žiakovi zažiť úspech, hodnotí žiakov spôsobom, ktorý im umožňuje vnímať vlastný pokrok
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu

Kompetencie učiť sa učiť

- učiteľ stanovuje dielčie vzdelávacie ciele v súlade s cieľmi vzdelávacieho programu
- učiteľ vedie žiakov k overovaniu výsledkov
- učiteľ vytvára u žiakov pozitívny vzťah k učeniu

Kompetencie riešenia problémov

- učiteľ vedie žiakov k rozvíjaniu dôvery vo vlastné schopnosti a možnosti pri práci
- učiteľ sa zaujíma o námety, názory, skúsenosti žiakov
- učiteľ poskytuje žiakom priestor k samostatnej práci
- učiteľ podľa potreby žiakom pomáha, pracuje s chybou žiaka ako možnosťou ukázať cestu k správnejmu riešeniu

Osobné a občianske kompetencie

- učiteľ vedie žiakov k hodnoteniu svojej práce a práce ostatných
- učiteľ podľa potreby pomáha žiakom v činnostiach a umožňuje im, aby na základe jasných kritérií hodnotili svoju činnosť alebo výsledky
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadiami a postupmi pri spoločnej práci
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom

Kompetencie pracovné

- učiteľ vedie žiakov k dodržiavaniu hygienických pravidiel
- učiteľ vedie žiakov k udržiavaniu poriadku a bezpečnosti pri práci
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií
- vie používať rôzne vyučovacie programy

Kompetencie vnímať a chápať kultúru

- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu)
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr

Obsahový štandard

Tematický celok:

Ako sa vyznať vo svojom okolí

Krajina.
Orientácia podľa svetových strán.
Ako vyzerajú veci pri pohľade z hora - obzor.
Význam plánu.
Ako vzniká mapa.

Tematický celok:

Objavujeme Slovensko

Kde sa nachádza Slovensko.
Krásy našich hôr a chránené územia.
Rieky – dar života.
Lesy – naše pľúca.
Slovensko plné záhad.
Po turistických chodníčkoch.

Tematický celok:

Spoznávame dejiny Slovenska

Ako chápať časové súvislosti :
Ľudia na našom území.
Predmety, ako svedkovia doby.
Svätopluk a jeho sláva.
Prečo chodíme do školy.
Ako vznikol slovenský jazyk, slovenská hymna.
Prečo M. R. Štefánik veľa cestoval.
Slovensko v súčasnosti.

Tematický celok:

Naše starobylé pamiatky a ich krása

Ako vznikali mestá.
Slávne mestá.
Hrady a zámky.
Povesti o mestách a hradoch.
Svetoznáme pamiatky.

Prierezová téma	Realizovaná v tematickom celku
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	Kde sa nachádza Slovensko. Ako chápať časové súvislosti. Ľudia na našom území. Slovensko v súčasnosti.
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	Rieky – dar života. Lesy – naše pľúca. Krásy našich hôr, chránené územia.
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	Ako vznikali mestá. Slávne mestá. Svetoznáme pamiatky.
DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE	Význam plánu. Ako vzniká mapa.
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA	Slovensko plné záhad. Po turistických chodníčkoch.
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	Slávne mestá. Hrady a zámky. Svätopluk a jeho sláva.
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ	Kde sa nachádza Slovensko. Ako chápať časové súvislosti. Ľudia na našom území. Slovensko v súčasnosti.

Výkonový štandard

Tematický celok:

Ako sa vyznať vo svojom okolí

Rozpoznať rozdiel medzi vidieckou a mestskou; hornatou a rovinnou krajinou.
 Poznať zmeny krajiny v jednotlivých ročných obdobiach.
 Poznať, vymenovať a určiť hlavné a vedľajšie svetové strany.
 Žiak vie vysvetliť, čo je obzor a dokáže vytvoriť plán triedy.
 Vedieť, čo je plán. Čítať a vytvárať jednoduché plány.
 Vedieť, čo je mapa. Poznať význam mierky a znakov na mapách.
 Určiť vzdialenosť objektov pomocou mapy. Vedieť, čo sú vrstevnice.

Tematický celok:

Objavujeme Slovensko

Vedieť, kde sa nachádza Slovensko a s ktorými štátmi susedí s využitím IKT, mapy, glóbusu.
 Poznať a vedieť pomenovať naše najznámejšie pohoria a chránené územia našej republiky
 Poznať význam vody pre človeka, vedieť, že prírodu treba chrániť.
 Pomenovať a poznať rieky Slovenska. Vedieť, čo tvorí vodstvo Slovenska.
 Poznať členenie lesov a ich význam.

Žiak vie vysvetliť, na čo sa využívajú minerálne pramene, termálne vody a vie pomenovať známe jaskyne na Slovensku a vo svojom okolí.

Žiak vie čítať turistickú mapu.

Tematický celok:

Spoznávame dejiny

Vedieť, čo je časová priamka a čo na nej vyznačujeme.

Vedieť porozprávať ako asi žili ľudia v praveku.

Žiak vie, kde sa môže dozvedieť o našej minulosti.

Vedieť, kto bol Svätopluk a porozprávať o ňom.

Povedať, kto bola Mária Terézia a čo urobila pre školstvo.

Vedieť, ako bol uzákonený slovenský jazyk a čo tomu predchádzalo.

Poznať slová a zaspievať slovenskú hymnu.

Vedieť, kto bol M. R. Štefánik a čo urobil pre Slovákov.

Poznať hlavné mesto a symboly SR, vedieť, že Slovensko je členom EÚ.

Tematický celok:

Naše starobylé pamiatky

Vedieť porozprávať, čo bolo prioritou pri vzniku mesta.

Vymenovať a ukázať na mape, ktoré mestá boli v minulosti slávne a prečo.

Vedieť, čo je povesť a povedať stručný obsah o vybranej povesti.

Rozpoznať rozdiel medzi hradom a zámkom a pomenovať slávne slovenské hrady a zámky.

Vymenovať a ukázať ich na mape.

Povedať stručný obsah o vybranej povesti.

Vedieť, ktoré vzácne pamiatky Slovenska sú zapísané v UNESCO.

Pedagogické stratégie

Metódy: pojmové mapovanie, rozprávanie, výklad, opis, objasňovanie, rozhovor, vychádzka, pozorovanie, diskusia, beseda, ukážky riešenia úloh, písomné práce, práca s IKT, tvorba prezentácie, didaktické hry, metóda aktívneho čítania, krížovky, hádanky, voľné písanie, samostatná výtvarná činnosť, projekty, práca s knihou.

Formy:

- Frontálne vyučovanie
- Skupinové vyučovanie
- Samostatná práca
- Práca vo dvojiciach
- Problémové vyučovanie
- Diferencované vyučovanie

Učebné zdroje

Odborná literatúra

Vlastiveda pre tretí ročník základných škôl- KOŽUCHOVÁ, Mária – MATÚŠKOVÁ, Renáta - ŠIMUNKOVÁ, Mária. EXPOL PEDAGOGIKA, 2009. ISBN-978-80-8091-151-5

Internet, Pracovné listy vypracované pedagógom, interaktívna tabuľa, dataprojektor, notebook, časopisy, mapy

Internetová stránka školy: www.zsphorova.sk/modernaskola

Hodnotenie

Predmet Vlastiveda bude hodnotený známkou. Pri jeho hodnotení budeme vychádzať z Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. V prípade písomných prác, testov, didaktických testov a akýchkoľvek prác, pri ktorých je možné využiť percentuálnu stupnicu budeme uplatňovať nasledovne:

Stupeň 1: 100% - 90%

Stupeň 2: 89% - 75%

Stupeň 3: 74% - 50%

Stupeň 4: 49% - 30%

Stupeň 5: 29% - 0%

Projekty vytvorené žiakmi hodnotíme slovne.

Pri hodnotení žiakov so špecifickými vzdelávacími potrebami budeme postupovať v zmysle odporúčaných záverov psychologického vyšetrenia.

Tematický plán

Predmet: Vlastiveda

Ročník: 3. ročník

Časová dotácia: 33 hodín ročne (1 hodina týždenne) – nie je rozšírená časová dotácia

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ako sa vyznať vo svojom okolí Počet hodín: 6	Krajina	Rôzne typy krajín. Krajina v rôznych ročných obdobiach.	Rozpoznať rozdiel medzi vidieckou a mestskou; hornatou a rovinnou krajinou. Poznať zmeny krajiny v jednotlivých ročných obdobiach.
	Ako sa orientovať podľa svetových strán	Svetové strany Kompas – smerová ružica	Poznať, vymenovať a určiť hlavné a vedľajšie svetové strany.
	Ako vyzerajú veci pri pohľade zhora	Orientácia v priestore Pozorovanie okolitej krajiny – obzor.	Žiak vie vysvetliť, čo je obzor a dokáže vytvoriť plán triedy.

	Význam plánu	Čítanie a zakresľovanie plánov	Vedieť, čo je plán. Čítať a vytvárať jednoduché plány.
	Ako vzniká mapa I	Mapa, rôzne typy máp, čítanie mapy, mierka.	Vedieť, čo je mapa. Poznať význam mierky a znakov na mapách.
	Ako vzniká mapa II	Vzdialenosť Vrstevnice	Určiť vzdialenosť objektov pomocou mapy. Vedieť, čo sú vrstevnice.
Objavujeme Slovensko Počet hodín: 9	Kde sa nachádza Slovensko	IKT - počítač, mapa, glóbus	Vedieť, kde sa nachádza Slovensko a s koľkými štátmi susedí s využitím IKT, mapy, glóbusu.
	Krásy našich hôr Chránené územia	Naše hory, pohoria, lyžiarske strediská, národné parky.	Poznať a vedieť pomenovať naše najznámejšie pohoria a chránené územia našej republiky
	Rieky – dar života Význam vody pre človeka	Význam vody pre človeka Vodstvo - rieky Slovenska, priehrady, jazerá a plesá.	Poznať význam vody pre človeka, vedieť, že prírodu treba chrániť. Pomenovať a poznať rieky Slovenska. Vedieť, čo tvorí vodstvo Slovenska.

	Lesy – naše pľúca	Význam lesov pre človeka Rôzne druhy lesov	Poznať členenie lesov a ich význam.
	Slovensko plné záhad	Jaskyne, minerálne pramene, termálne vody	Žiak vie vysvetliť, na čo sa využívajú minerálne pramene, termálne vody a vie pomenovať známe jaskyne na Slovensku a vo svojom okolí.
	Po turistických chodníčkoch	Čítanie turistickej mapy	Žiak vie čítať turistickú mapu.
Spoznávame dejiny Počet hodín: 10	Časová priamka Čo sú dejiny?	Čo sú dejiny? Časová priamka, poradie udalostí, roky, storočia.	Vedieť, čo je časová priamka a čo na nej vyznačujeme.
	Prečo sa ľudia usadili na našom území (rozširujúce učivo)	Výhody a nevýhody prostredia pri osídľovaní	Vedieť porozprávať ako asi žili ľudia v praveku.
	Predmety ako svedkovia doby	Archeológia, historické predmety, múzeá.	Žiak vie, kde sa môže dozvedieť o našej minulosti.

	Svätopluk a jeho sláva	Povesti o Svätoplukovi, Veľkomoravská ríša.	Vedieť, kto bol Svätopluk a porozprávať o ňom.
	Prečo chodíme do školy	Mária Terézia – panovníčka Uhorska Povinná školská dochádzka	Povedať, kto bola Mária Terézia a čo urobila pre školstvo.
	Ako vznikol slovenský jazyk	Spisovná slovenčina, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr	Vedieť, ako bol uzákonený slovenský jazyk a čo tomu predchádzalo.
	Ako vznikla slovenská hymna	Janko Matúška – slovenská hymna	Poznať slová a zaspievať slovenskú hymnu.
	Prečo M. R. Štefánik veľa cestoval	M.R.Štefánik Vznik prvej ČSR	Vedieť, kto bol M. R. Štefánik a čo urobil pre Slovákov.
	Slovensko v súčasnosti	Štátne symboly Európska únia, mena – euro Hlavné mesto	Poznať hlavné mesto a symboly SR, vedieť, že Slovensko je členom EÚ.

Naše starobylé pamiatky Počet hodín: 8	Ako vznikali mestá	Vznik, obrana, námestia, bezpečnosť miest v minulosti	Vedieť porozprávať, čo bolo prioritou pri vzniku mesta.
	Slávne mestá I	Trnava, Bratislava, Košice, Kežmarok	Vymenovať a ukázať na mape, ktoré mestá boli v minulosti slávne a prečo.
	Slávne mestá II	Trenčín, Nitra, Banská Bystrica, Martin	Vymenovať a ukázať na mape, ktoré mestá boli v minulosti slávne a prečo.
	Povesti o mestách	Levočská biela pani Jašteričky	Vedieť, čo je povesť a povedať stručný obsah o vybranej povesti.
	Hrady a zámky	Slávne hrady a zámky Slovenska Povesti: Stolček, Studňa lásky	Rozpoznať rozdiel medzi hradom a zámkom a pomenovať slávne slovenské hrady a zámky. Vymenovať a ukázať ich na mape. Povedať stručný obsah o vybranej povesti.
	Svetoznáme pamiatky I	Vlkolíne, Banská Štiavnica, Bardejov, Levoča	Vedieť, ktoré vzácne pamiatky Slovenska sú zapísané v UNESCO.

ZŠ P. HOROVÁ
MICHALOVCE

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť 1. STUPEŇ ZŠ - ISCED 1

	Svetoznáme pamiatky II	Drevené kostoly, Jaskyne v Slovenskom krase, Spišský hrad, Karpatský bukový les	Poznať a vymenovať ďalšie svetoznáme pamiatky zapísané v UNESCO.
--	------------------------	---	--